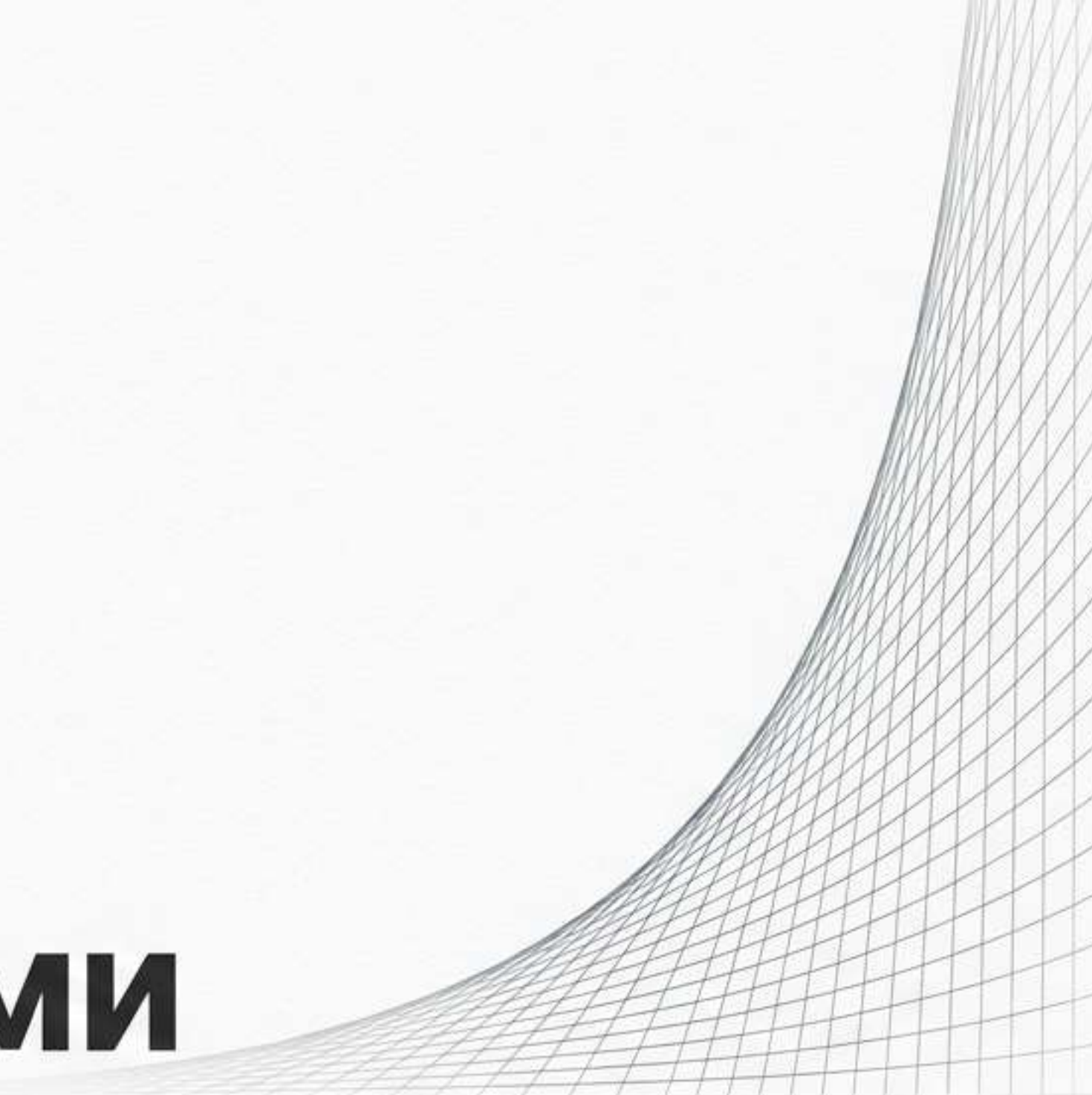

Інфляція та Грошові Реформи

Анатомія Макроекономічних Штурмів.

Діагностика системних дисбалансів та стрес-тест фінансової системи
Спеціальний розбір для фінансистів: Україна 1991–1996

СУТНІСТЬ

Тривале і значне знецінення грошей внаслідок поглиблення диспропорцій у реальному та монетарному секторах.

ПАРАДОКС ДЕФІЦИТУ

Інфляція можлива і без зростання цін. За фіксованих цін знецінення набуває форми хронічного товарного дефіциту (формування «інфляційного навісу»).

МЕХАНІКА

Грошова маса може залишатися незмінною, якщо обсяг пропозиції товарів стрімко скорочується. Структурний дисбаланс диктує знецінення.

МЕТРИКИ: ДІАГНОСТИЧНА ПАНЕЛЬ ІНФЛЯЦІЇ

ІСЦ (CPI)

Індекс споживчих цін

Фокус

Загальний рівень цін на товари та послуги для особистого споживання (індекс вартості життя).

Розрахунок

Ринкова цінність фіксованого «споживчого кошика».

Сліпа зона

Не враховує, що споживачі переходять на дешевші замітники під час інфляції.

ІЦВ (PPI)

Індекс цін виробників

Фокус

Товари виробничого споживання. Характеризує зростання оптових цін.

Формула

Агрегатний індекс Ласпейреса.

Чутливість

Випереджає ІСЦ. Сигналізує про накопичення інфляційного потенціалу через витрати на сировину та енергію.

Дефлятор ВВП

GDP Deflator

Фокус

Найширший показник. Ціни на всі товари і послуги, реалізовані кінцевим споживачам.

Перевага

Найбільш точно враховує реальну структуру споживання порівняно з ІСЦ та ІЦВ.

ШВИДКІСТЬ ЗНЕЦІНЕННЯ

ДЖЕРЕЛА ТА ТРИГЕРИ

ІНФЛЯЦІЯ ВИТРАТ

Тиск з боку зростання собівартості (зарплати, енергоносії) та падіння загальної продуктивності.

СТРУКТУРНА ІНФЛЯЦІЯ

Системні диспропорції в економіці, відставання ринкової інфраструктури, гіпертрофований експорт.

МОНЕТАРНА ІНФЛЯЦІЯ

Тиск з боку надмірної пропозиції грошей внаслідок експансійної політики центрального банку.

МОНЕТАРИСТИ (М. Фрідман)

Ключова теза

«Інфляція завжди і всюди є грошовим феноменом».

Механіка

Збільшення маси грошей (M) визначається виключно політикою держави. Емісія неминуче штовхає ціни (P) вгору.

Політика

Стабілізаційні втручання лише генерують інфляцію. Ринок здатний сам себе збалансувати.

КЕЙНСІАНЦІ

Ключова теза

Інфляція пов'язана зі збуренням витрат і пропозиції; емісія є лише підтримуючим фактором.

Механіка

Розширення грошової маси може стимулювати попит, що за наявності вільних ресурсів збільшить виробництво (Q), а не ціни.

Політика

Допускають ідею «регульованої» інфляції для підтримки зайнятості та попиту.

$$P = \frac{M \times V}{Q}$$

Рівняння І. Фішера

СОЦІАЛЬНА СФЕРА

ПЕРЕРОЗПОДІЛ:

Трансферт доходів від найманих працівників до спекулянтів.

УДАР ПО ДОХОДАХ:

Знецінення заощаджень пенсіонерів, науковців, студентів.

НЕСТАБІЛЬНІСТЬ:

Загострення соціальних суперечностей, загальна невпевненість.

ІНФЛЯЦІЙНИЙ ШОК

ЕКОНОМІЧНА СФЕРА

ВТЕЧА ВІД ГРОШЕЙ:

Натуралізація обміну (бартер) та масова доларизація.

КРЕДИТНИЙ ПАРАЛІЧ:

Згортання довгострокового інвестування через ризики.

ГРОШОВИЙ ГОЛОД:

Зникнення дрібних купюр, гостра криза неплатежів на фоні масової емісії.

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ (Антиінфляційна Політика)

ДЕФЛЯЦІЙНА ПОЛІТИКА (Ринкова)

Метод: Обмеження платоспроможного попиту.

Інструменти: Скорочення витрат бюджету, зростання податків, кредитна рестрикція (підвищення облікової ставки), лімітування емісії.

ПОЛІТИКА ДОХОДІВ (Адміністративна)

Метод: Прямий контроль.

Інструменти: Адміністративна фіксація («заморожування») цін та обмеження темпів зростання зарплат.

Наслідок: Поява масштабного товарного дефіциту.

ІСТОРИЧНИЙ ВИСНОВОК: Спроби адміністративної «контрольованої інфляції» (70-ті роки) зазнали краху, призвівши до стагфляції. Сучасний консенсус покладається на жорстку дефляційну політику.

СТРЕС-ТЕСТ: УКРАЇНА (1991—1996)

Анатомія
гіперінфляційного шоку.

10,256%

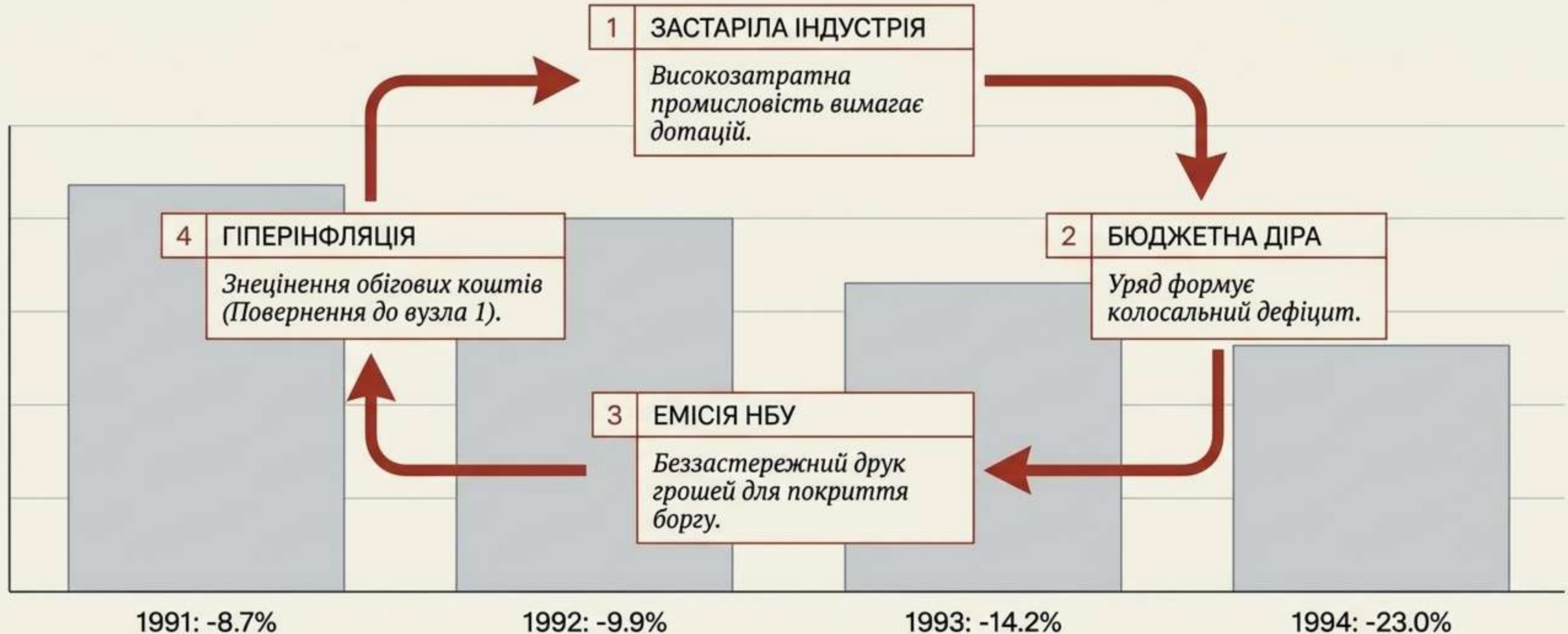
Рівень інфляції у 1993 році —
абсолютний світовий
антирекорд для мирного
часу.

АНАТОМІЯ ГІПЕРІНФЛЯЦІЙНОГО ШОКУ (1991–1994)

АНАТОМІЯ ГІПЕРІНФЛЯЦІЙНОГО ШОКУ (1991–1994)

РЕЗУЛЬТАТ: СТАГФЛЯЦІЯ (Колапс ВВП на фоні емісії)

КЛАСИФІКАЦІЯ ГРОШОВИХ РЕФОРМ (ДЕНДРОГРАМА)

ХРОНОЛОГІЯ СТАНОВЛЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ВАЛЮТИ УКРАЇНИ

ЕТАП 1: Тимчасовий Щит

Січень - Листопад 1992

Введення купоно-карбованця як реакція на припинення постачання рублів.

Статус: Паралельний обіг (рубль обслуговував безготівковий обіг, добиваючи курс карбованця).

ЕТАП 2: Гіперінфляційне Горнило

Лис 1992 - Серпень 1996

Карбованець стає єдиною валютою. НБУ розбудовує ринкові інструменти в умовах 10,000% інфляції.

Витіснення доларизації.

ЕТАП 3: Народження Гривні

Вересень 1996

Тип: Структурна, одномоментна, неконфіскаційна.
Масштаб деномінації:
1 : 100 000.

Успішне завершення формування національної фінансової системи.

ДВІ РЕАЛЬНОСТІ РЕФОРМИ 1996 РОКУ

ТЕХНІЧНА РЕАЛЬНІСТЬ (Успіх)

Прозора та **Неконфіскаційна**.

Усі готівкові та безготівкові запаси обмінювалися за єдиним курсом 1:100,000 без жодних лімітів чи винятків.

Формальний **тріумф** створення валюти.

СОЦІАЛЬНА РЕАЛЬНІСТЬ (Прихована ціна)

Конфіскація відбулася **ДО** реформи.

ВТРАЧЕНІ ЗАОЩАДЖЕННЯ:

Гіперінфляція 1992-1994 років повністю «спалила» 132 мільярди гривень (в еквіваленті) заощаджень громадян (переважно в Ощадбанку).

ПАРАДОКС: Якби обмін у 1996 році був конфіскаційним для тіньових капіталів, це могло б стати джерелом для компенсації втрат населення.

1

Стабільність грошей — це дзеркало структурної ефективності. Ви не можете надрукувати шлях до процвітання.

2

Інфляція виступає **найжорстокішим податком** на суспільство, що діє в обхід парламенту, руйнуючи фіксовані доходи та кредити.

3

Грошова реформа без **реструктуризації** реальної економіки приречена. Створення гривні стало можливим лише тоді, коли друкарський верстат замінили на ринкові інструменти контролю **контролю**.